



Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creatvrvrm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

IX. Vtrùm in statu innocentiae omnes homines in gratia confirmati
nascerentur, & consequentvr an omnes posterì Adami essent
prædestinati, soliq[ue] electi ex illo nascerentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

Expositio
Petrus.

Addit denique d. author, habituros fuisse tunc homines admirabilem ingenij, memoria, & iudicij excellentiam, & incredibilem sciendi cupiditatem, quibus maxime ad obtinendam scientiam iuuaretur. Sed in perfectione ingenij, vel in appetitu sciendi quatenus ex parte animę naturalia sunt, non essent homines in statu innocentia: ad scientias capiendas aptiores, quia in animabus ipsis non essent perfectiores, ut supra tactum est. Solum ergo ex meliori corporum dispositione, & maiori animi moderatione, ac rectitudine, vel maiori percipiendi, & retinendi habilitate, maior sciendi appetitus elicitus provenire posset: multumque sine dubio ad scientias acquirendas iuuaret. Hoc ergo modo possent omnes in vnaquaque ætate habere scientiam illi ætati convenientem, & quasi debitam: ideoque nunquam essent proprie ignorantes. Et quamvis multa non possent euidenter cognoscere, non esset illa imperfectio priuatiua, sed negatiua: quia non ut Angeli, sed ut homines in corpore animali viuentes in scientia perfecti esse debuissent. Et quamvis nossent, quæ per opinionem cognosci possunt, nunquam periculo deceptionis exponerentur, quia non opinando assentirent, sed quod ea opinabilia essent, certo iudicaret.

ad 9.

Quid sentiat
Bassolius
lib. 2. c. 12.
de veritatibus
ad 2. Thom.
d. q. 18. de
veritatibus.Aut horis
resolutio.

In tertia obiectione petitur an in statu innocentia infunderentur per accidens omnibus hominibus omnes virtutes ex genere suo acquisite? Quod dubium erat obiectione 2. in n. 12. quod non tractant distincte Theologi. Illud autem attigit Bassolius in 2. dist. 20. & problema esse putat: & Rich. qui de scientijs id affirmat, à fortiori id diceret de virtutibus. Imo D. Thom. d. q. 18. de veritatibus. ad 2. videtur in hoc differentiam inter scientiam constitutivam, quod scientia non requiruntur ad vniorem cum Deo, sicut virtutes: & ideo potuerunt, vel etiam debuerunt virtutes infundi, quamvis scientia non tribuerentur. Vnde in solut. ad 3. dicit, quod homines fuissent in statu innocentia: perfecti in his, quæ pertinent ad prudentiam: etiam si in speculatiuis scientijs perfecti non essent. Nihilominus tamen contrarium videtur probabilius: nam aequaliter sequitur ex illo fundamento, quod talis modus habendi naturales virtutes supernaturalis est: ideo sine auctoritate, vel cogente ratione affirmari non debet, neutrum autem in presenti inuenitur. Neque est eadem ratio de virtutibus, per se infusis, & acquisitis. Nam illæ non habent modum alium naturalem productionis, & per se consequuntur vel debentur gratiæ, & ideo à principio indita fuissent infantibus cum ipsa gratia. At vero virtutes naturales alium modum productionis, seu acquisitionis ex natura sua postulant: & per se non comitantur gratiam, nec ab illa pendunt: & ideo non oportuit à principio infundi.

24
Procedit
resolutio.

Neque propter originalem iustitiam necessaria erat in statu innocentia illarum virtutum infusio, quia in infantia statu non dantur motus appetitus contrarij rationi proprie loquendo: quia eum per se tunc ratione non utitur, motus, qui in illa insurgere possunt, non sunt rationi contrarij. Vnde in illo statu non esset imperfectio quoddam motus appetitus præuenire voluntatem, & illam excitarent, quia hoc esset omnino naturale in illo statu, in quo voluntas nondum esset domina sui, suarumque facultatum: nec ratio posset appetitum præuenire, quia nondum esset rationis usus. Verisimile autem est, Deum sua providentia, & per angelorum custodiam fuisse effecturum, ut etiam infantibus non insurgerent motus indecentes, vel de se repugnantes rationi, sicut etiam in adultis dormientibus nulli tales motus inuenirentur: & ita etiam in infantibus non essent motus perturbantes animum, vel per nimiam iram, timorem, concupiscentiam, & similes, quos in paruulis ex-

perimur, & simili modo, ac ratione non essent in paruulis illusiones sensuum, ac phantasmatum: nec errores, aut deceptiones, & similes, quæ propter defectum usus rationis inueniri solent. Nam licet in eis culpa careant, & leuiiores imperfectiones sint, nihilominus ab statu innocentia alienæ sunt, & aliquid penalitatis habent: & ideo verisimilius est, hos omnes fuisse effectus iustitiæ originalis in paruulis. Veruntamen propter illos non essent necessarij, imo parum, vel nihil deferrentur habitus virtutum acquiratarum per accidens infusi, cum illorum usus non esset in libera habentium potestate. At illos ergo effectus daretur specialis providentia Dei remouentis obiecta, & causas, ex quibus possent tales cogitationes, vel imperfecti motus in illa ætate excitari. Sicut ex eadem providentia proveniebat, ut nullum extrinsecum agens posset dolorem, vel aliquam lationem pueris inferre. In quo etiã bonorum angelorum custodia, & malorum remotio, & coëctio, & peculiaris etiam industria, & diligentia parentum iuuare possent.

Et ita simul responsum est ad obiectionem supra factam contra secundam assertionem curia sua noua difficultate. Concedimus enim non fuisse infundendos posteris Adæ in illo statu habitus virtutum, vel scientiarum acquiratarum, & consequenter nec habituros fuisse intrinsecam facultatem vitandi omnes motus, vel passionis contrarias originalis iustitiæ. Nihilominus tamen generandos fuisse cum iustitia originali, quam semper haberent, quasi in actu primo, quia haberent innocentiam, & gratiam, cui pro illo statu talis diuidentia debebatur: semperque parata esset ad remouendam omnem passionem perfectioni, & tranquillitati illius status contrariam. Neque puerilis ætas esset capax iustitiæ originalis cum maiori, magisque extrinsecam perfectione. Postquam autem homines ad usum rationis peruenirent, nunquam quidem sentirent motus foris, tamen in principio id proveniret ex adiutorio speciali Dei, vel remouentis contraria obiecta, vel excitantis rationem, ut vigilaret, & voluntatem, ut quæcumque posset appetitum contineret. In illo autem initio deesset illa peculiaris facilitas, & perfectio, quæ ex habitibus acquisitis provenire solet. Vnde in illo etiam initio non haberent homines perfectam prudentiam habitualemente acquisitam. Possent tamen ex optima educatione, & instructione habere veluti quandam inchoationem eius, ratione cuius cum peculiari adiutorio Dei in primo usu rationis actualem (ut sic dicam) prudentiam exercerent, & deinceps facile acquirerent habitualemente: & singulis ætatibus proportionatam semper haberent. Ideoque si quis esset pro aliquo tempore defectus perfectionis, ille esset negatiuus, non tamen priuatiuus: quia illi ætati non plus deberetur, & paulatim illa perfectio magna facilitate acquireretur. Vnde quod supra diximus, iustitiam originalem collectionem horum habituum includere: de iustitia in suo perfecto statu existente intelligendum est, quem statum habuit in Adamo à principio propter peculiarem rationem in illo inuentam, ut iam explicatum est.

CAPVT IX.

Utrum in statu innocentia omnes homines in gratia confirmati nascerentur, & consequenter an omnes posterius Adami essent prædestinati, solus electi ex illo nascerentur.

PRIMA sententia affirmat Adamum, si non peccaret, sed primam tentationem vinceret, fuisse in gratia confirmandum, non solum in persona sua, sed etiam in tota posteritate, ac subinde non nisi in sanctos, & cum perfecta, & integra innocentia salvandos: ac denique solos prædestinatos, & electos ex illo fuisse nascituros. Ita videtur sensisse Augustinum.

selm. lib. 1. Cur Deus homo, cap. 18. post medium. *Videtur enim* (inquit) *quod si vicissent, ita confirmarentur cum tota propagine sua, quod ultra peccare non possent.* Quod suadet hac ratione. Quia nemo dicit, plus valere iniustitiam ad aliquid in se servitute hominem in prima persuasione sibi consentientem, quam valeat iniustitia ad consummandam in libertate sibi in eadem tentatione adherentem. Sed per primam iniustitiam persuasione tota natura victa est: ergo per primam victoriam tota etiam natura vicisset, & in libertatem perfectam vindicaretur: eiusdemque sententiae videtur fuisse Greg. 1. 4. Moral. c. 36. alias 28 in fin. ubi ait, quod si parentem primum nulla peccati putredo corrumpere, nequaquam ex se filios gehenna generaret, sed soli electi ab illo nascerentur.

Ex Scholasticis Scot. 2. distinct. 20. sequitur sententiam Anselmi, limitando illam, nimirum, quod filij Adæ innocentis non statim in principio nascerentur confirmati, sed vincendo postea primam tentationem, confirmarentur: sicut primus parens confirmatus esset, quia non fuisset filij melioris conditionis, quam pater. Vt uterque vero in quest. 2. in sententiam Gregorij inclinat, quoad eam partem, quod in statu innocentie, si Adam non peccaret, soli electi nascerentur. Additque illos fuisse futuros eosdem numero homines, qui nunc predestinati sunt, & non plures, neque pauciores. Nam hoc etiam Gregorij verba sonant. Addit etiam rationem: quia predestinatio electorum facta est ante præsum originale peccatum, & ante præsum generationes omnium futurorum hominum: ergo rata permansisset, etiam si Adam non peccasset: quia predestinatio immutabilis est. Antecedens probat ex illo principio, quod ordinate volens prius vult ea, quæ ultimo sunt immediatius coniuncta sunt: & ideo Deus volens primario vult seipsum, proximè predestinatorum gloriam, & gratiam. Cum Scot. in omnibus consentit Gadr. ibi art. 1. solum dubitat, an perseverante statu innocentie iidem homines fuissent predestinati, qui nunc sunt. Maior etiam ibi in dub. 17. post principalem questionem, in eodem puncto à Scot. discrepat: in alijs vero sententiam Anselmi approbat Bassol. autem ibi art. 3. & 4. Scotum omnino sequitur. Et consentit Perer. lib. 4. in Gen. quest. de procre. mulieris. circa illa verba: *Non est enim hominem esse solum*: quatenus ait, in eo statu tantum electos homines fuisse generandos.

Contrariam sententiam sicut communiorē, ita & probabiliorē censo. Ut autem illam explicem, & confirmem, adduco duas hic miseri questiones. Una est, an omnes geniti ex Adamo innocente à principio reciperent donum perseverantiae in gratia, seu confirmationem in illa: nam in presenti inter hæc non distinguimus. Alia est, an omnes saluarentur, seu essent electi, & predestinati. Hæc namque questiones in rigore distinctæ sunt, quia illa duo inter se convertibilia non sunt. Nam licet omnis confirmatus in gratia pro toto tempore vitæ sit predestinatus: non tamen è converso omnis predestinatus est etiam confirmatus ut per se constat. Nihilominus tamen in presenti materia illa duo tanquam convertibilia reputantur. Et qui putant omnes homines propagandos ab Adamo perseverante in innocentia, futuros fuisse predestinatos: consequenter asserunt, etiam fuisse futuros perpetuo innocentes. Quia si gratia possent aliquando amittere, nullum relinqueretur fundamentum ad dicendum, non obstante peccato fuisse infallibiliter omnes salvandos. Unde enim constare posset omnes fuisse condignam penitentiam acturos: & post illam fuisse pro aliquo tempore usque ad finem vitæ in gratia perseveraturos. Nulla enim maior ratio est ad hoc ascendendum generaliter de omnibus pro aliqua temporis parte,

Suarez de opere sex dierum.

quam de toto tempore vitæ. Et ideo tota questio versatur de dono perseverantiae totius vitæ cum impossibilitate quadam peccandi. Dico ergo primo, etiam si Adam non peccasset, posterius eius geniti in gratia, & iustitia peccare possent, & gratiam amittere. Hæc est sententia D. Tho. 1. p. q. 100. art. 2. & quodl. 5. n. 8. & in 2. d. 20. q. 2. art. 3. ad 5. ubi idem tenet Durand. q. 1. n. 9. Indicat Agid. q. 2. a. 4. §. advertendum, & in solut. ad 2. & Richard. ibi a. 2. q. 3. dicit, quod filij Adæ innocentis possent peccare, & non peccare: sed addit, quod fortasse nullus peccaret: sed in hoc ultimo divinat, ut dicemus. Eandem sententiam sequuntur Caiet. & modernior ad 1. p. D. Thomæ, supra: Zumel. Molin. & Valent. qui omnes illam ex Augustino sumunt lib. 4. de Civit. c. 10. quatenus sub conditione dicit futuros fuisse homines felices in illo statu: *Si nec primi homines malum, quod in posteros transierunt: nec quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret, quæ damnatio nem reciperet.* Vbi satis indicat, tam possibile hoc posterius fuisse, sicut fuit prius. Unde statim subdit, securitatem non peccandi solum in statu gloriæ esse potuisse. Et simili modo loquitur l. 1. Retract. cap. 13. ad fin. & l. 9. Genes. ad lit. c. 3. dicens, omnes in vitam beatam sine modo transferendos fuisse: *si iuste omnes, obedierint, viverent.* Unde Hugo de S. Vict. l. 1. de Sac. p. 6. ca. 24. in eodem sensu dixit: si Adam non peccasset, filios eius in iustitia esse nascituros, sed non perfectos, donec usque in finem servarent illam.

Ratione probat veritatem hanc D. Thomas. Quia homo maior ab intrinseco est mutabilis ad peccandum, sed filij Adæ in illo statu nascerentur viatores: ergo ex vi status possent peccare, & gratiam amittere. Maior certa est, quia omnis creata voluntas in persona creata, est mutabilis de se ad peccandum: nec potest ab intrinseco confirmari in bono, nisi per visionem claram Dei, ut supra de Angelis ostensum est. Minor etiam est certa: quia primi homines non sunt creati videntes Deum, imo nec in corpore animali illum videre possent, licet non peccarent, ut per se notum est. Circa consequentiam vero dubitari potest, quia solum potest inde concludi, filios Adæ non fuisse futuros impeccabiles ab intrinseco: quod etiam auctores prioris sententiae fatentur. Sed affirmant nihilominus fuisse confirmandos per speciale donum gratiæ extrinsecus à Deo collatum, sicut supra diximus, in eodem innocentie statu omnes fuisse ab omni peccato veniali præservandos: quædiu mortaliter non peccarent. Vel sicut Apostoli in gratia confirmati sunt in die Pentecostes. Vel saltem sicut multis iustificatis in infantia datur etiam nunc perseverantiae donum usque ad mortem, siue sit diversum à confirmatione, siue non: quia in hoc non est nunc controversia. Et ita prioris sententiae auctores facile concedent, in illo statu homines futuros fuisse potentes peccare, nisi eis concedatur ex dono Dei infallibiliter fuisse perseveraturos ac proinde in sensu composito talis doni, non potuisse peccare.

Sed hanc evasione tacite exclusit D. Thomas 5. dicens, hoc donum confirmationis esse privilegium speciale ex Dei voluntate pendens. Hoc enim non solum de lapsa natura, sed etiam de integra verum est. Nam licet homo in natura integra posset per communia gratiæ auxilia diu in gratia perseverare: nihilominus donum infallibiliter perseverandi specialissimum esset, & non debitum illi statui, sed ex libero Dei dono pendens: ergo ex vi illius status originalis iustitiæ colligi, aut affirmari non potest, quod illo perseverante, omnibus daretur perseverantiae donum, seu confirmatio in gratia, & innocentia. Et in hoc sensu accipiendum est, quod D. Thomas supra dicit: *non videri possibile,*

Ad 2. quod

1. Assertio contra sententiam Anselmi in n. i.

Probat ex August. & August.

4. Probatur deinde ex ratione D. Thom.

Evasio.

5. Excluditur

Expositio D. Thom.

quod pueri in statu innocentia nascerentur in iustitia confirmati. Loquitur enim de possibili secundum ordinariam potestatem, & communem legem, ut paulo post explicat. Meritoque supponit, de illo statu iudicandum esse secundum communem legem illi consentaneam, & quasi connaturalem: nam specialia privilegia non sunt omnibus communia. Nec possunt cum fundamento affirmari, nisi vel ex aliquo effectu iam cognito, vel ex speciali promissione Dei. In presenti autem nullum est testimonium, vel autoritas, ex qua de tali promissione constet. Neque aliud eius indicium, quin potius ex his, quæ in Adamo, & Eva contigerunt, euidenter est, statui innocentia, ut sic, non esse debitum, nec consequens donum impeccabilitatis, etiam illo modo, quo per confirmationem in gratia interdum datur. Et inde videretur, non fuisse dandum omnibus: tum quia non est promissum, tum etiam, quia non est verisimile, maiora dona gratia fuisse danda toti posteritati, quam primis parentibus data fuerint.

Secundo addendum est, quod statu innocentia durante homines ex lege communi non acciperent confirmationem in gratia post victoriam alicuius primæ tentationis: imo nec in toto tempore viæ, sed in termino eius. Hanc etiam assertionem intendit D. Thomas. Et probatur, quia ipse Adam, licet vicisset tentationem serpentis, non statim mansisset in gratia confirmatus, sed posset peccare quandiu viveret in animalis corpore. Ergo idem cum proportionem de filijs dicendum est. Consequenter probata iam est: quia nec auctoritate ostendi potest, nec per se est verisimile, maiora dona gratia fuisse promissa posteris Adæ primam tentationem vincenibus, quam ipsi Adæ. Quod etiam Scotus, & alij supponunt. Antecedens ergo probatur, quia talis confirmatio, etiam post primam victoriam non sequeretur ab intrinseco ex vi illius actus deliberati, quo voluntas adhereret Deo, eiusque obedientiam eligeret, quia voluntas hominis etiam in statu innocentia mutabilis esset ex natura sua, etiam post primum actum plene deliberatum, ut a fortiori constat ex his, quæ de Angelis supra diximus. Quia de voluntate humana multo certius est habere hanc mutabilitatem connaturalem, quam gratia, vel iustitia originalis non auferebant, ut iam dictum est. Nec etiam illa confirmatio daretur ab intrinseco, quasi præmiū illius primæ victoriæ, quia neque hoc præmiū ex natura rei est debitum, nec ostendi potest, in eo statu fuisse promissum Adæ, aut Euv: ubi enim talis promissio ostendi potest?

Quocirca, sicut nunc non potest iustus mereri de condigno confirmationem in gratia, seu infallibile perseverantia donum, non solum per vnius tentationis victoriam, sed etiam per quocunque meritum: ita neque in statu innocentia id posset, quia ex natura rei eadem est ratio: & de alio genere providentia, vel promissionis diuinæ pro statu innocentia nihil cum fundamento affirmari potest. Si autem Adam sibi hoc donum promereri non potuit, multo minus suis posteris illud meruit. Et eadem ratione, nec vnusquisque filiorum Adæ, illud sibi mereri potuisset. Neque etiam dici potest, saltem de congruo potuisse illud mereri. Tum quia meritum de congruo non sufficit ad infallibilem consecutionem, nisi ostendatur promissio, quæ in presenti non inuenitur. Tum etiam, quia nunc non datur omnibus hominibus hoc donum non obstante infinito merito Christi. Cur ergo credendum est fuisse dandum, vel omnibus propter vnum actum Adami vincendi primam tentationem: vel vnicuique propter primam victoriam similem? Tandem confirmari hoc potest verbis illis Dei, in quacunque die consideris, &c. Genes. 2. Nā

illis significatur, non tantum statim in prima tentatione, sed postea quocunque tempore potuisset hominem ex cibo vetito comedere, & peccare, ac subinde potuisse prius tentationem vincere, & postea ab alia simili, vel maiori superari. Nam hoc plane in illa generali comminatione, in quacunque die, &c. indicatum est.

Ad Anselmum ergo respondet D. Thomas, non omnino asserendo, sed dubitando, locutum fuisse. Ad id. Nihilominus tamen negari non potest, quin in eadem comminatione partem inclinaverit. Sed ratio ei, (ut idem D. Th. notauit) non cogit. Solum enim concludit, quod sicut natura humana per primam inobedientiam primi hominis in seruitutem redacta est, ita per obedientiam in libertate & iustitia conseruaretur. Veruntamen sicut per culpam Adæ non ita sumus omnes in captiuitatem redacti, ut non possumus per libertatem arbitrij in libertatem vindicari: ita etiam licet per Adæ obedientiam originalem iustitia quasi hereditario iure haberemus, nihilominus illa per liberum arbitrium amittere possemus. Est tamen differentia quod iustitiam semel amissam solis viribus liberi arbitrij, nisi nos Deus sua gratia proueniat, & adiuuet, recuperare non possumus: iustitiam a etiam ab Adamo deriuatam, modo superius declarato, de nostro, & solo libero arbitrio amittere possemus. Hoc a. non est, quia fortior sit culpa ad inducendam seruitutem, quam obedientia ad iustitiam, & libertatem conseruandam: sed ex infirmitate, & fragilitate nostre nature prouenit. Est n. potentior de se ad malum, quam ad bonum, & facilius à Deo, quā à creatura auertitur: quia difficilius ad Deum, quam ad creaturam conuertitur. Vnde fit etiam, ut vna inobedientia momentanea (ut sic dicam) totam naturam ita deiecerit, ut à lapsu per se solum resurgere non posset, absque gratia: vna autem obedientia non esset sufficiens ad conseruandam iustitiam pro tota natura: ita ut postea per eiusdem precepti transgressionem amitti non posset. Reddij potest ratio, tum quia bonum ex integra causa, malum autem ex quocunque defectu, ideoque ad destruendam iustitiam sufficit semel peccare: ad conseruandam autem iustitiam non satis est semel obedire, sed etiam in obedientia perseverare. Tum etiam, quia potentior est homo de se ad cadendum, quam ad resurgendum, vel in bono perseverandum: & ideo post custoditum semel præceptum, potuit facile sequi culpa sufficiens ad maculandam totam naturam: post primam autem inobedientiam non potuit amplius primum parens totam naturam in pristinum statum restituere: de quo latius in tom. de Incarn. in princ.

Ad Gregorium etiam respondet D. Thom. solum voluisse docere, quod si Adam non peccaret, ad Deum non generaret filios gehennæ: id est, peccatores, & vniuersos dignos gehennæ, sicut modo illos generat: nihilominus tamen non negare Gregorium, quin ipsi filij Adæ etiam iusti geniti possent postea per propria peccata filij gehennæ fieri. Quæ responsio satis faceret, si Gregorius tantum diceret, Nunquam ex se filios gehennæ generaret: ac non ibi sistit, sed adiungit, Sed hi, qui nunc per redemptionem saluandi sunt, soli ab illo electi nascerentur. Propter quod addit D. Thom. d. q. 100. a. 2. ad 1. quod si forte, durante statu innocentia, homines non peccaret, non id esset, quia essent in iustitia confirmati, sed propter diuinam prouidentiam, per quam à peccato conseruarentur immunes. Sed hoc non satisfacit, quia (ut diximus) hic non est contentio de propria confirmatione ab intrinseco: nec de modo præseruationis à peccato, sed absolute: an ex certa lege omnes præseruarentur à peccato, seu damnatione. Quod si Gregorius asserere voluit, ex speciali dono Dei quocunque illud sit, omnes fuisse in perpetua iustitia conseruandos, plane contra nostram sententiam

SVARE 2
de Angelis, c.
re 6. d. r. m. c.
anima.

ETIAM TON
H. I. I. I.
I. I. I. I. I. I.
I. I. I. I. I. I.

D. V. 2

7
Confirmatur 1. a. si
mili.

Confirm. 2.
ex re d. 1.
Gen. 2.

sententiam docuit. Vnde D. Thom. d. quodlib. a. 8. aliter respondet, videlicet, quod Gregorius cum dicit, *soli electi nascerentur*, non intelligit absolute, sed quantum est ex ratione originis. Obstant vero sequentia verba Gregorij, *Soli ab illo electi nascerentur, eosdem electos aspicit* (vtrique vir sanctus) atque cum eis quomodo quiescere potuisset, intendat. Quibus posterioribus verbis aperte declarat, in prioribus se loqui de electis, non solum quantum est ex vi originis, quomodo omnes baptizati dici possunt electi quantum est ex vi Baptismi, & omnes fideles solent vocari electi, vtrique ad fidem: sed loqui de electis simpliciter, ut cum effectu saluatur, seu gloriam consequantur. Nam ad hos electos aspicere debemus, ut cum illis quiescere optemus.

Et ideo dixerunt alij significasse Gregorium illis verbis: si neque Adam, neque posteritas eius peccasset, futurum esse, ut tales electi tantummodo nascerentur, quales nunc per Christum saluantur. Ita Valent. & tribuit D. Thom. in d. quodlib. At D. Thomas nihil aliud, preter id, quod retuli, dicit. Neque Gregor. ponit illam conditionalem, si neque Adam, nec posteritas eius peccaret: sed tantum dicit: Si parentem primum nulla peccati praeuro corrumperet soli electi ab eo nascerentur. Quare probabile censet, quod Molina etiam dixit, Gregorium in ea fuisse sententia, ut crederet, Adam non peccante omnes eius filios saluos futuros fuisse. Quod potuit quidem facere Deus. Vnde autem sciri possit, ita fuisse futurum, ignoramus. Eademque ratio, vel maior est, ut dixi, de immunitate ab omni peccato: ideoque solum dicimus, ex vi illius status potuisse filios Ad. peccare, quamvis posset Deus, quos vellet, ab omni peccato praeferuari.

CAPVT X.

Dubia nonnulla circa doctrinam superioris capitis expediuntur.

PRaeipua difficultas circa superiorem resolutionem est, quia posito lapsu aliquorum hominum, videtur difficile ad explicandum, quomodo illis fuisset providendum, tam in ordine ad Deum, quam in ordine ad ceteros homines innocentes. Nam in primis sequitur, eos, qui peccarunt, amissuros fuisse originalem iustitiam simul cum gratia: ergo fierent mortales: ergo eiicendi essent extra Paradisum. Hinc autem aliae perplexitates oriuntur. Quid enim, si maritus peccaret, & non vxor: vel mater habens filium innocentem, & infantem, nunquid filius eiicendus esset cum matre, vel ab illa esset separandus? Vtrumque enim incommodum est. Deinde sequeretur, statum peccati, aut gratiae notum fuisse futurum & ipsis peccantibus, & alijs, quia status originalis iustitiae per effectus, & signa facile innotescere posset. Consequens autem inconueniens videtur, quia posset peccata esse merè interna, quae non expedit omnibus esse nota: & similiter non expediebat, ut semel peccans, postea de sua penitentia, & peccatorum remissione statim certus fieret.

In hoc dubio, si vera esset sententia dicentium illo in statu amitti potuisse gratiam, non amissa originali iustitia, consequenter dici posset, perseverante Adam in Dei obedientia, filios eius, qui peccarent, amissuros fuisse gratiam: non vero originalem iustitiam. Quod tribui potest Catherino: nam in opuscul. de peccat. Orig. disput. 4. in fin. dicit, quod licet Eva peccasset, & gratiam amisisset, non priuaretur originali iustitia, si Adamus non peccasset. Ergo à fortiori idem dicitur fuisse de filijs Ad., si patre non peccante, ipsi peccarent: imo fortasse idem diceret de Adamo, si seruaret praeceptum non comedendi de ligno sciētiae, & cōtra alia peccaret. Potestque hoc suaderi, quia donum iustitiae erat in eo statu naturale, sed de iustitia naturalia non amitterentur per peccatum: ergo nec donum iustitiae per quodlibet peccatum amitteretur: sed solum propter peccatum totius naturae iuxta cōminationem Dei. Vnde supponendo hanc sententiam dicendum esset, homines non fuisse mortuos, etiam si peccarent, & consequenter nec fuisse extra Paradisum emittendos. Et ita cessarent aliae dubitationes, quae ex contraria positione inferebantur.

Sed illa sententia supponit falsum fundamentum. In superioribus enim demonstratum est, iustitiam originalem nunquam permanere sine gratia, & oppositum diuinae institutioni repugnare. Deinde illo fundamento permisso, alia maiora incommoda oriuntur. Nam incredibile est, homines rebelles Deo per peccatum, habituros fuisse corpora impalsibilia, & immortalia, & appetitum inferiorem plene subiectum superiori: & similia privilegia, quae originalis iustitia secum asserbat. Deinde, vel homines semel peccantes in illo statu agere possent penitentiam, vel non? Si non posset, consequenter non posset in gratiam redire: quod miserum esset. Si autem eam agere posset: quomodo permanente iustitia originali posset pro peccatis satisfacere: cum donum illud ab omni pena, & dolore hominem praeferuaret. Item si homo poterat in illo statu peccare, posset etiam saepius id facere, & consuetudine peccandi prauos habitus acquirere: talis autem dispositio repugnat cum rectitudine iustitiae originalis. Denique licet iustitia originis ex ea parte, qua perficiebat, & quasi integrabat naturam intra suum ordinem, dicatur quodammodo naturale donum: nihilominus simpliciter non erat naturae debita, nec dabatur, nisi gratis, & in ordine ad perfectionem gratiae: ergo non erat magis inamissibilis per peccatum, quam ipsa gratia.

Dicendum ergo est, si Adamus non peccasset, posteros eius non magis fuisse nascituros confirmatos in iustitia originali, quam in gratia: ac proinde, si peccarent, ut reuera potuissent, vtramque amissuros fuisse. Quomodo autem Deus tunc prouideret hominibus peccantibus, tam quoad salutem animae, & felicitatis consecutionem, quam quoad reliquum tempus status viae, incertum nobis est. Priorem partem probant ea, quae hactenus adduximus. Quia vero aliud est loqui de potestate aliud de facto, solum possumus certo affirmare, ex parte status, & donorum gratiae, & iustitiae, quae in illo data sunt pro tota posteritate, potuisse homines gratiam, & consequenter etiam iustitiam peccando amittere: & non fuisse vnā sine alia amissuros propter connexionem earum inter se. Quod vero de facto Deus permitteret aliquos peccare, sicut non possumus absolute negare, ita neque cum certitudine affirmare possumus. Quia posset facile Deus nullum aliud peccatum in toto genere humano permittere, si primus homo primam peccati occasionem vicisset, & dare omnibus hominibus auxilium efficax ad vitanda omnia, & singula peccata etiam tale auxilium non esset debitum, nec promissum pro tali statu, sed solum ex libera prouidentia datum, sicut supra diximus, & innuauit D. Thomas 1. p. q. 100. artic. 2. ad 1. in responsione prima ad testimonium Gregorij. Neque est reuelatum, vel aliter certum non fuisse id factum Deum: si autem id fecisset, cessassent difficultates, & perplexitates, quae in illo statu oriri viderentur, si aliqui homines in eo peccarent. Et haec videtur esse potissima coniectura ut credibile fiat Deum ita fuisse prouidentem in illo statu hominibus, ut in eo nemo peccaret, licet posset.

Nihilominus tamen hac sola coniectura insufficiens est, ut definite asserere possimus, Deum ita prouidentem fuisse.

3
Dicitur refectio
lucio reici-
tur multi-
pliciter.

4
Prior respo-
nsio bipar-
tita.

Prior parti-
cularis.

Perplexitates
allatae.
1. coniectu-
ram viden-
tur facere
quod tunc
non peccaren-
tur.

5
Est latet